

Liberalisering spoor op komst

"In 2017-2018 wordt ook de liberalisering van het personenvervoer per spoor verwacht. Tijd dus voor de NMBS om zich daar nu op voor te bereiden." Met dit statement sloot Marc Descheemaeker, ceo van onze nationale spoorwegmaatschappij de eerste LVV-lezing van het

nieuwe seizoen af. Met de liberalisering hebben de spoorwegen trouwens reeds ervaring vermits deze al eerder voor het goederenvervoer werd ingevoerd en er in ons land nu een achttal, vaak buitenlandse, spelers actief zijn. Toen Descheemaeker in 2005 als ceo aantrad, zat de

NMBS opgescheept met een miljardenverlies en waren een aantal 'takken' zoals ABX virtueel failliet. Nu liggen de uitdagingen zeer hoog: er wordt gemikt op een bezetting van 3 miljoen reizigers, wat de NMBS qua groei tot de grootste van Europa zal maken. **Lees meer blz 4**

INHOUD

WETSTRAAT

Daar komt de tripartite met de liberalen

/ 6

GESCHIEDENIS

De laatste getuigen van de Holocaust

/ 8

BOEKENBEURS

Veel meer dan alleen maar boeken

/ 10

Het echte liberalisme zit niet bij N-VA

Talrijk zijn de N-VA'ers die de jongste tijd het woord 'liberaal' in de mond nemen. Recent viel mijn oog op een artikel in het Brussels weekblad 'Brussel Deze Week'. De N-VA probeert zelfs in het in hun ogen 'vermale-dijde gewest' voet aan de grond te krijgen. En dit onder de hoed van de trefwoorden: 'liberaal, rechts en Nederlandstalig'. De twee laatste zijn nogal evident, het eerste niet. N-VA begon in 2007 met een duidelijk Vlaamse stempel, maar sinds de verkiezingen van 2010 heeft partijleider Bart De Wever het almaar meer over het liberalisme

“N-VA deelt de maatschappij in hokjes in: het hokjesdenken is een groepsdenken.”

van zijn partij. Nadat de 'communaux' honk' in de regeringsonderhandelingen is genomen, en De Wever daar nog maar weinig aan kan toevoegen, heeft hij zich nu op de Vlaamse centen geworpen. Door de federale besparingsronde die er volgens hem op komst is, zal vooral Vlaanderen bloeden. Hij bespeelt hiermee een sterk liberaal thema: geen lastenverhogingen. Het liberalisme waar De Wever het over heeft, verschilt echter grondig van wat echte liberalen onder liberalisme verstaan: ontvoogding van het individu, progressieve vooruitgang en vrijheid. De Wever gaat op de koffie bij de conservatieve Britse premier Cameron. Paul Goossens noemde het in een column in De Standaard ooit zo: "de door-gedreven en versnelde identificatie van de N-VA met conservatisme en ruw liberalisme. Zo verwijderd ze zich steeds verder van het kleurrijke en luidruchtige allegaartje dat ooit Volksunie heette en waar volop ruimte was voor afwijkende meningen en verhitte debatten."

N-VA deelt de maatschappij in hokjes in:

het hokjesdenken is een groepsdenken. 'Wij zijn Vlamingen, zij zijn Walen.' Echte liberalen gaan van het individu uit dat zich in de samenleving zet en daar solidair is met andere individuen, want elke burger heeft de plicht om voor de medemens te zorgen. Niet de groep, maar elke mens in zijn uniek zijn is voor echte liberalen belangrijk. N-VA komt op voor het groepsdenken en stelt het individu ondergeschikt aan de groep. Het individu wordt als het ware opgesloten in de groep en ziet zijn vrijheid dan ook beknot. N-VA kiest in het verlengde hiervan voor

'eenheidsdenken'. Een voorbeeld: je kan niet Belg en Vlamingen tegelijk zijn, zo weet De Wever. Je moet kiezen. Wat de groep denkt, is belangrijk. Wat het individu daarover zegt, is van ondergeschikt belang. Mathias De Clercq die menig column schreef over nationalisme en liberalisme, heeft hiervan enkele treffende voorbeelden: "Neem de absurde beslissing van het stadsbestuur van Halle dat aan deelnemers van het programma 'Mijn restaurant' verbod om hun zaak een Franse naam te geven (Les Deux). Alle talen waren aanvaardbaar, Engels, Chinees of Arabisch, maar Frans was uitgesloten. Neem de actie van leden van N-VA en het Vlaams Belang om in Vlaamse bibliotheken niet langer Franstalige kranten aan te bieden. Of neem het feit dat ik in het parlement door Vlaams-nationalisten werd uitgejouwd omdat ik mijn eed in de drie landstalen had uitgesproken. Van enggeestigheid gesproken!" Dit maakt ook dat het nationalisme dat partijen zoals N-VA preken, niet in overeenstemming te brengen is met liberalisme. Nog volgens De Clercq: "Zijn liberalen en

nationalisten uit elkaar gegroeide tweelingbroers? Ik denk het niet. Wij zijn geen tweelingbroers, ook geen broers, zelfs geen verre familie. Liberalen gruwen van het opleggen van een identiteit aan anderen."

De Wevers keuze voor het liberalisme is natuurlijk ook ingegeven door strategie. Indien Open Vld in de federale regering stapt, weet hij dat hij in de oppositie op de rechterflank met de steun van het Vlaams Belang, vrij spel heeft en dus lustig zal kunnen inhakken op de 'liberalen die de belastingverhogingen in Vlaanderen van de PS hebben aanvaard'. De sociaaleconomische onderhandelingen zijn voor Open Vld dus van cruciaal belang om de achterban te overtuigen in een regering te stappen die ernstig saneert zonder de lasten te verhogen. Indien dit niet kan, kiest zij ook best voor de oppositie en bereidt ze zich voor op de gemeente- en provincieraadsverkiezingen en de volgende federale en regionale verkiezingen. Haar oppositie zal geloofwaardiger zijn dan deze van de N-VA. De Wever krijgt nachtmerries van zo'n scenario.

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door
de vzw Liberaal Vlaams Verbond,
Stichting Vanderpoorten
Verantwoordelijke uitgever:

Bert Cornelis,
Kramersplein 23, 9000 Gent
Hoofdredactie:
Bert Cornelis Bert@Reflectc.be

Vormgeving:
Ilde Cogen ilde.cogen@openvld.be
Secretariaat:

Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax: 09/221.12.15
www.liberaalarchief.be
luc.pareyn@liberaalarchief.be

De dichter Emanuel Hiel was een liberaal, humanist en een cultuurflamingant. Hij was een opgemerkte persoonlijkheid in Brussel en Schaarbeek tussen 1860 en 1899: bij de loge, in de gemeenteraad en op café. Dit valt allemaal te lezen in de geëngageerde biografie die Alistair Dempsig over Hiel schreef.

De heropstanding van Emanuel Hiel

Flamingant

Het Willemsfonds koos voor een receptie in een café met geuze en boterhammen met platte keis om dit boek voor te stellen. De opgemerkte gasten waren Lydia Deveen, achterkleindochter van de dichter, Alistair Dempsig, de auteur, vicepremier Guy Vanhengel, en Brussels volksvertegenwoordiger Herman Mennekens, de 'performer' van Hiels gedichten.

Dempsig is er in zijn geëngageerde biografie van Hiel in geslaagd om het excentrieke kantje van de dichter op te roepen zonder zijn reële, ook politieke, invloed te onderschatten. Hiel heeft een belangrijke rol gespeeld in het binnenbrengen van het flamingantisme in Brussel, in de vrijmetselarij en in de liberale partij. Zijn Vlaams engagement was gericht op de taal en op de emancipatie van de Vlamingen in de hoofdstad. Dit deed Herman Mennekens, initiatiefnemer voor dit boek, zeggen dat "het leest als een trip met de teletijdschine, terug naar de wortels van het Brussels cultuurflamingantisme. Hiel kwam op voor zijn taal, niet tegen België. Zijn verhaal blijft actueel".

Het verschijnen van deze publicatie is niet onopgemerkt gebleven voor de krant *La Libre Belgique* (3.10.2011) die er een halve pagina aan wijdt. Christian Laporte beschrijft ze als "une étude originale sur l'émancipation flamande à

Bruxelles à travers Hiel" en hij wijst erop dat "la maçonnerie aidait l'émancipation flamande".

Lydia Deveen, socialistisch eresenator en achterkleindochter van de dichter, vroeg zich daarom ook af in haar inleiding tot het boek waarom Hiel als vrijzinnig, sociaal en progressief denker niet toetrad tot de nieuw opgerichte socialistische Belgische Werkliedenpartij (BWP) op het eind van de 19e eeuw. "Misschien omdat die niet voldoende Vlaamsgezind was?" suggereert ze. Hiel bleef de Liberale Partij trouw. Guy Vanhengel gaf alvast een aanzet tot antwoord. "Zou het kunnen, Lydia, dat hij bij de Liberale partij was omdat hij een liberaal was?"

Liberaal

Vicepremier Guy Vanhengel was vol lof voor Hiel. Al jaren citeert hij Hiel, net als Buls en Hoste, als voorbeelden van het Brussels sociaal en Vlaams liberalisme. "Bij het lezen van het boek van Dempsig over Hiel voelde ik me verbonden met de dichter voor meer dan één reden", grapt Vanhengel. "Hiel was een deugniet, een autodidact, hij begon als correspondent voor een lokale krant, hij is jong getrouwd en had zijn eerste kindje ruim binnen de negen maand na zijn huwelijk (dat laatste gaat niet op voor mij, maar bon), hij was zeer jong ideologisch bevlogen, hij voelde zich sociaal betrokken, hij was bezeten van de emancipatorische

kracht van het onderwijs, hij gaf les, hij was met centen bezig, al was het dan als een soort belastingontvanger, hij kwam uit Schaarbeek, hij was een fervent cafébezoeker".

Film

Zet uw TV eens een avond af, en duik onder in het leven van de tweede helft van de 19de eeuw, is de goede raad van Vanhengel. In dit boekje kom je ook te weten wie de uitvinder is van het Gemeentefonds, wat de affaire Jozef Schoep was (de man die een boete kreeg, omdat hij de geboorte van zijn zoontje in het Nederlands wou aangeven in Molenbeek), wie de uitvinder van het waterkanon was, en nog veel meer.

Herman Mennekens maakte voor het Willemsfonds nog een afsluitend kort filmpje: "De man die Hiel wou zijn", waarin hij voor en in het huis van de dichter, nu bewoond door Achmed, enkele gedichten voordraagt. Het filmpje met Herman Mennekens en Achmed is te zien op www.vldbrussel.be.

Alistair Dempsig, Emanuel Hiel. Essay over de emancipatie van de Vlamingen te Brussel. Uitg. Willemsfonds Schaarbeek-Evere, 2011; 5 euro (+ 2 euro verz. kosten voor België; + 6,50 euro verz. kosten voor de rest van Europa indien het besteld wordt bij het Liberaal Archief).

Vorbereiden op liberalisering

“In 2017-2018 wordt ook de liberalisering van het personenvervoer per spoor verwacht. Tijd dus voor de NMBS om zich daar nu op voor te bereiden.” Met dit statement sloot Marc Descheemaecker, ceo van onze nationale spoorwegmaatschappij op 28 september de eerste LVV-lezing van het nieuwe seizoen af. Met de liberalisering hebben de spoorwegen trouwens reeds ervaring vermits deze al eerder voor het goederenvervoer werd ingevoerd en er in ons land nu een achttal, vaak buitenlandse, spelers actief zijn.

Toen Descheemaecker in 2005 als ceo aantrad, zat de NMBS opgescheept met een miljardenverlies en waren een aantal ‘takken’ zoals ABX virtueel failliet. Omdat niet tijdig in nieuw rollend materiaal was geïnvesteerd geworden, is de vloot verouderd. Locomotieven die meer dan 50 jaar oud zijn, worden nog dagelijks ingezet. Dat leidt tot vertragingen en tot verlies van vertrouwen in het spoor bij de burger. In de jaren 1960 telde onze spoorwegen tot 250 miljoen reizigers per jaar. Daarna won de wagen aan populariteit en kende het spoor tot 2000 een daling van het aantal reizigers. De mobiliteitsproblemen dreven de reiziger terug naar het spoor en momenteel wordt opnieuw het reizigerspeil van de jaren 1960 bereikt.

Mikken op groei

Uiteraard liggen de ambities van de NMBS hoger en mikken zij in de komende jaren nog op een substantiële groei. Er zijn ook de pijnpunten, met de talrijke klachten over de stiptheid als meest opvallende. De oorzaken hiervan zijn, naast de sterke veroudering van de vloot, koperdiefstallen, zelfdodingen, ongevallen, stakingsacties en ontoereikende infrastructuur. Uit intern onderzoek blijkt 7 tot 8 % van de treinen niet op tijd te rijden, wat niet echt ‘buitensporig slecht’ kan genoemd worden, en ongeveer gelijk is aan de stiptheidscijfers in Duitsland en Frankrijk. Nu opnieuw geïnvesteerd wordt in nieuw materiaal zal ook dit euvel verdwijnen, al vraagt de productie van spoorwegmateriaal een leveringstermijn van een 7 jaar.

Op 1 januari 2005 werd op last van Europa de NMBS geherstructureerd. Er kwamen drie organisaties, al had een tweeledige

structuur wellicht een soepeler werking mogelijk gemaakt. Zo werd de NMBS verantwoordelijk voor het reizigers- en goederenvervoer, Infrabel voor de infrastructuur terwijl de NMBS Holding als koepel fungeert. De NMBS startte met een tekort van 1 miljard euro. De eerste fase van de sanering werd geleid door Karel Vinck, die zijn opdracht niet kon afmaken. Naast het wegwerken van de financiële put diende ook het hoofd geboden aan de gevolgen van de liberalisering van het goederenvervoer, waarbij enkele grote buitenlandse spelers op de Belgische markt kwamen. Bovendien kreeg bij deze reorganisatie de NMBS alle verlieslatende activiteiten toebedeeld, zonder dat de 700 miljoen toegezegde kredieten werden doorgestort.

De NMBS was virtueel failliet. Dat niet wegneemt dat de NMBS op zich nu financieel vrij gezond is en zelfs voor diensten betaalt aan Infrabel en aan de holding.

Een ander punt pijnpunt vormt het personeelsstatuut en -structuur. De huidige leeftijdspyramide oogt abnormaal: meer dan 50 % van het personeel gaat binnen de vijf jaar op pensioen, terwijl er op de arbeidsmarkt onvoldoende gekwalificeerd personeel te vinden is. Daarnaast is er de sterke positie van de vakbonden binnen de NMBS die weinig vernieuwing mogelijk maakt. Het personeel geniet tal van voordelen waar er bij de buitenlandse spoorwegmaatschappijen geen sprake van is en dat weegt niet alleen op de financiën

Er wordt gemikt op een bezetting van 3 miljoen reizigers, wat de NMBS qua groei tot de grootste van Europa zal maken.

“Meer dan 50 % van het personeel gaat binnen de vijf jaar op pensioen.”

Marc Descheemaeker bij het LVV: “Voor de nabije toekomst wordt gewerkt aan het verbeteren van het comfort en de stiptheid van het binnenlands reizigersverkeer”.

maar maakt ook dat de personeelskost 15% hoger ligt dan in het buitenland. Toch vervoert de NMBS vandaag met minder personeel 50% meer reizigers dan 10 jaar geleden. Bij de sanering werden een aantal aanverwante, sterk verlieslatende afdelingen zoals ABX uiteindelijk van de hand gedaan, zij het onder kostprijs en na jarenlange zware investeringen. Een ander heikel financieel punt vormen de dure investeringen in nieuwe gebouwen, zoals de stations van Luik-Guillemins en Bergen.

Wat haar strategie aangaat, profiteert de NMBS van de centrale ligging van ons land in Europa. Hierdoor is in een straal van 500 kilometer het spoor aantrekkelijker dan de luchtvaart. Bovendien is de maatschappij aandeelhouder van de grote succesrijke hogesnelheidslijnen en de daarbij horende commerciële infrastruc-

tuur (betalende diensten, winkelgalerijen, e.d.).

Voor de nabije toekomst wordt gewerkt aan het verbeteren van het comfort en de stiptheid van het binnenlands reizigersverkeer. De bestaande plannen voorzien een groei van 50 tot 70%. Hiertoe zullen ook een aantal 'harde' maatregelen nodig zijn die politiek zeer gevoelig liggen, zoals het schrappen van niet renderende stopplaatsen, lijnen en het verder uitbouwen van veel gebruikte lijnen. Er wordt gemikt op een bezetting van 3 miljoen reizigers, wat de NMBS qua groei tot de grootste van Europa zal maken.

Meer veiligheid

Een ander aandachtspunt is het verhogen van de veiligheid. De zware treinongevallen in Pecreux en Buizingen hebben geleid tot prioritaire aandacht voor het

invoeren van nieuwe veiligheidssystemen. Europa staat het ETCS voor, terwijl de NMBS een eigen systeem ontwikkelde (TBLIT), waarmee in 2013 de gehele vloot zal zijn uitgerust. Het volledig invoeren van ETCS is voorzien in 2023. De huidige omstandigheden laten vlugger werken niet toe.

De NMBS werkt ook aan projecten als het GEN-project (het Gewestelijk Expres Net om de pendelaars naar Brussel een betere dienstverlening geven, met een hogere frequentie en meer zitplaatsen) en het Diaboloproject (de aansluiting van de Nationale Luchthaven Zaventem met doorgaande treinen op het spoorwegnet). Er beweegt dus heel wat bij de NMBS, zij het niet steeds op 'tijd'...

Paul Van de Voorde

Daar komt de tripartite

Of hoe de liberalen dan toch nog in een regering zullen geraken

Er zijn precies politici die over een glazen bol beschikken. In januari van dit jaar kondigde vicepremier en minister van Begroting in lopende zaken Guy Vanhengel (Open Vld) hier in Volksbelang aan dat de nieuwe federale regering wel eens een tripartite zou kunnen worden. We zijn nu zo ver en binnen enkele dagen weten we wellicht wie er minister is in die tripartite. De kroniek van een aankondigde kabinetsvorming? Met de liberalen.

En toeval of niet. De vorming van die tripartite werd mogelijk toen Open Vld-voorzitter Alexander De Croo zo hard op het rempedaal ging staan om de Groenen uit de regeringsonderhandelingen te kieperen. Zelfs sommige liberalen hadden daar enige moeite mee. Groen-voorzitter Wouter Van Besien nam het nogal sportief op en sms'te De Croo met felicitaties toen deze laatste vader werd van zoon Gabriel. Toen eindelijk de coalitieknoop door formateur Elio Di Rupo was doorgehakt, kon de dans voor de vorming van een nieuw kabinet goed van start gaan. Na een crisis van maanden was er eindelijk enig uitzicht op politieke stabiliteit in België. Voor zover de financiële crisis daar geen roet in het eten zou komen gooien.

Manoeuvres

Het kostte uiteindelijk vele manoeuvres om tot die klassieke tripartite te ko-

men. De Groenen namen van bij de start aan de onderhandelingen deel, maar hun verdere deelname heeft altijd ter discussie gestaan. Vooral in liberale hoek zag men deze 'mathematisch overbodige' partij niet zitten omdat dit tot een te zwaar overwicht van links in de federale regering Di Rupo zou leiden. Ook CD&V-voorzitter Wouter Beke vond dat, maar de uiteindelijke trap onder de broek kwam van De Croo.

Even terug in de tijd. Nadat De Croo in mei 2010 de stekker uit de regering Lettermoek trok, kozen de Vlaamse en Franstalige liberalen voor de zijlijn. Vooral Open Vld kon met zijn 12% nu ook wel niet veel aanspraak maken op enig gewicht in de vorming van een nieuwe federale regering. En N-VA, PS, CD&V, sp.a, cdH en Ecolo hadden zelfs voor een tweede meerderheid Groen! al niet nodig. Maar Ecolo wou van een dumpen van de Vlaamse zusterpartij niet weten. Dus bleven de Vlaamse Groenen aan boord. De partijen die op dat moment wilden samenwerken, gingen dan maar zelf aan de slag, maar naarmate de zomer vorderde, kwam de klad erin. Eind augustus blokkeerde alles. Bovendien verzichte de sfeer tussen PS en N-VA, de twee pijlers van de onderhandelingen. N-VA-voorzitter Bart De Wever werd dan ook nog opgemerkt in een Brussels restaurant met MR-voorzitter Didier Reynders en toen sloegen de stoppen bij Elio Di Rupo pas goed door. Hij zag de liberalen terug opdooien.

Toch gebeurde dat niet meteen en onderhandelde men in de bestaande constellatie voort. Toen De Wever dan toch vond dat men opnieuw van nul moest beginnen, trachtte Reynders weer op de onderhandelingskar te

springen. Verduidelijker De Wever bakte er niets van en Johan Vande Lanotte schreef wel een mooie blauwdruk voor een toekomstig België, maar kon geen doorbraak forceren. Zowel CD&V als N-VA vonden de nota van Vande Lanotte maar niks. Di Rupo kon vanaf dan niet meer langs de liberalen. Voor het eerst sinds de verkiezingen werden de liberalen opnieuw door Koning Albert op het Paleis ontvangen.

En het was voor de liberalen meteen raak. Didier Reynders werd informateur en hij mocht aankondigen dat de vijf partijen van de ontslagnemende regering -PS, CD&V, MR, Open Vld en cdH- aangevuld met N-VA, onderhandelingen begonnen. CD&V-voorzitter Wouter Beke mocht de dans leiden.

En dan begon N-VA moeilijk te doen. Enkele dagen na de benoeming van Beke stelde N-VA-kamerfractieleider Jan Jambon de zaken meteen duidelijk. Ofwel is er binnen twee maanden een akkoord over de staats hervorming, BHV en Brussel, ofwel verlaten wij de onderhandelingsstafel, verklaarde Jambon, die een deadline zag opdoemen omdat Europa tegen begin mei duidelijke hervormingsplannen vroeg. Uiteindelijk bleef N-VA ook na het indienen van de plannen aan tafel, maar half mei eiste N-VA-voorzitter De Wever alsnog een formatiepoging voor het zomerreces. Elio Di Rupo startte als formateur dan maar een hele reeks gesprekken, wat begin juli uitmondde in een formatie-nota met een institutioneel en sociaaleconomisch luik.

Nota Di Rupo: kantelmoment

De nota was een fundamenteel kantelpunt in de formatie. N-VA verwees het werkstuk meteen naar de prullenmand en kwam niet meer aan tafel. CD&V had haar lot aan dat van de N-VA verbonden, maar dit voerde de druk bij de christendemocraten meteen op. Wie had er nu de grootste Vlaamse spierbundels? Uiteindelijk was CD&V pas bereid de partij van De Wever op te geven toen Di Rupo een pak voor de CD&V onaantvaardbare com-

Liberaal Vlaams Tijdschrift

VOLKS BELANG

Jaargang 132 - nummer 1 - januari 2011 - maandblad

Tripartite als uitkomst?

Vicepremier en federaal minister van Begroting Guy Vanhengel (Open Vld) zegt dat indien N-VA de handdoek in de ring gooit, wat wil zeggen: indien het federale niveau niet hun ding is, dat ze België niet willen besturen, dan moeten de drie traditionele families maar hun verantwoordelijkheid nemen. Vanhengel was de centrale gast tijdens de voorbije nieuwjaarsreceptie van het Liberaal Vlaams Verbond.

Vanhengel zag geen heil in nieuwe verkiezingen. "Maar hoe? De markten en de politieke instabiliteit is immers onze grootste handicap. Hervormingen zijn noodzakelijk om de pensioenlast te verminderen, de kosten van de vergrijping, zoals de pensioenen, te verminderen en de pensioenen te financieren. Het is belangrijk dat de pensioenen nog verbeterd worden. Het is belangrijk dat de pensioenen nog verbeterd worden." B.C.

Lees blz. 7.

INHOUD

VAN DE REDACTIE
Open Vld in een regering: deeltijdse depanneage 12

BOEKEN
Aline Sax: geschiedenis en oorlog 10

OPINIE
Nationalisme is slecht voor Vlaanderen 12

munautaire punten uit zijn nota schrapt. Ook dat was eigenlijk voorspelbaar. Bart Somers verwoordde het vertrek van N-VA in een recent interview in 'DS weekblad' heel treffend: "De N-VA heeft een duidelijk programma: de onafhankelijkheid realiseren, via democratische weg. En daarvoor is het nodig dat de onwerkbaarheid van België wordt aangetoond. Met alle mogelijke middelen. Ik heb dan ook nooit geloofd dat die partij in staat zou zijn om deel uit te maken van een federale regering. Een akkoord toont immers de leefbaarheid van de Belgische constructie".

Acht partijen

Met acht partijen kregen de onderhandelaars dus eindelijk de gesprekken weer op gang, wat op 15 september onwaarschijnlijk leidde tot een oplossing voor het grootste Belgische politieke probleem aller tijden: BHV. Goed gespeeld van Di Rupo die tegelijk een knuppel in het MR-hoenderhok gooide en zijn geduchte tegenstander voor de regionale verkiezingen van 2014 een ferme hak zette. FDF-voorzitter Olivier Maingain was verbolgen over het akkoord en blies de alliantie met de MR op. Na amper een week later was het uit met het kartel tussen MR en FDF. De erfenis van wijlen Jean Gol was er aan. Door het verlies van de drie FDF-zetels in de Kamer werd Groen! plots noodzakelijk voor een tweederdemeerderheid. Niemand stelde de Groene aanwezigheid in vraag. Zeker niet voor de staats hervorming. Toen de communautaire thriller zijn einde naderde, dook de gedoemde coalitiekeuze opnieuw op. Voor een gewone meerderheid waren de Groenen niet nodig. Vooral Open Vld drong daar op aan. N-VA had het al een hele tijd over een 'linkse belastingsregering', maar dat maakte het voor de liberalen comfortabeler. Open Vld-voorzitter Alexander De Croo hamerde op zijn eis voor een 'stabiele regering' zonder overbodige partijen, en dat leidde snel tot het dumpen van Groen! Na meer dan 480 dagen na de verkie-

Alexander De Croo

Elio De Rupo

Bart De Wever

Wouter Van Besouwen

zingen ontstond er dus een zicht op een klassieke tripartite. Intussen zijn de onderhandelingen over het sociaaleconomische luik van het nieuwe regeerakkoord begonnen. Op het communautaire konden de liberalen niet echt scoren. Nu komt hun uur van de waarheid. De evenwichtsoefening voor het opstellen van een sterke begroting is moeilijk: hoe verzoen ik nieuwe inkomsten met het vermijden van nieuwe belastingen en het snoeien in de uitgaven? Bijkomend element is dat in de oppositie N-VA geen kans zal laten liggen om de liberalen erop te wijzen dat ze met Di Rupo een kat in een zak gekocht hebben en vooral de Vlaamse centen uit vensters en deuren worden gegooid. Er zijn nu akkoorden, maar de uitvoering van die akkoorden zal nog veel werk vergen. N-VA gaat dus nog uitgebreid de kans krijgen om haar punt te maken: de hervorming van de financieringswet is een gigantische wetgevende operatie; veel beslissingen zijn gebaseerd op samenwerkingsakkoorden tussen de gemeenschappen en gewesten. Zal de nodige dynamiek aanwezig zijn om die akkoorden te sluiten; wat als morgen de financiële crisis nog harder toeslaat en het begrotingsplaatje er anders uitziet? Communautair is er ook munitie genoeg: de Vlaams-Brusselse vertegenwoordiger die in de Kamer wellicht wegvalt, wat met de federale regering die langs Vlaamse kant geen meerderheid heeft? Hoe zwaar zal de interne staats hervorming in Brussel wegen, een voorwaarde om een correcte financiering van de hoofdstad te bekomen?

Aanvaardbare nota

De nota-Di Rupo is voor de liberalen sociaaleconomisch alleszins geen goed uitgangspunt en dus zal er stevig moeten onderhandeld worden om tot een voor de blauwe achterban aanvaardbaar resultaat te komen. Dit wil zeggen: een grondige

sanering van de overheidsschuld, het opkrikken van de werkzaamheidsgraad en een drastische aanpak van het asiel- en migratiebeleid. De lijnen in het regeerakkoord zullen hierover zeer duidelijk moeten zijn, anders zal de nieuwe regering geen lang leven beschoren zijn. En dan is er uiteindelijk het geloof in de politiek. We zullen pas na de gemeentelijke- en provincieraadsverkiezingen van volgend jaar oktober weten hoe groot dit geloof nog is. Dat wankele geloof kan nu alleen worden teruggewonnen door een sterke regering op de been te brengen met een sterk en geloofwaardig programma. En dan worden er resultaten verwacht, zoniet loopt dit bij de volgende federale verkiezingen echt slecht af. En er is dan nog het intern liberaal verhaal. Door de onderhandelingen is een partij vaak niet in staat om het zelfbeeld eens te bekijken, om de ideologie opnieuw scherp te stellen. Ook dat is een taak die wacht: hoe gaan we invulling geven aan het liberalisme van de 21ste eeuw?; hoe gaan we het liberalisme nog aantrekkelijk houden voor de burgers? Niet alleen de partijen, de democratie in zijn geheel is aan reviseren toe. De collectieve besluitvorming vertoont hiaten en is soms niet meer in staat om een voldoende draagvlak te organiseren voor beslissingen. Compromissen vinden, wordt moeilijker en tegenstellingen worden uitgevlakt in plaats van het zoeken naar wat ons bindt. Actiegroepen worden te weinig toegelaten in de klassieke besluitvorming. Dit moet tot hommeles leiden. En dan ten slotte: we krijgen straks Elio Di Rupo als premier. Een Franssprekende premier die nog veel aan zijn Nederlands moet schaven. Ook dat is een punt van geloofwaardigheid dat De Rupo ter harte moet nemen, wil hij in Vlaanderen op de nodige steun kunnen rekenen.

Bert CORNELIS

De Laatste Getuigen

Twintig jaar geleden maakte Luckas Vander Taelen de tv-documentaire 'De laatste getuigen' die honderdduizenden kijkers trok. In deze pakkende serie keerde hij met veertien landgenoten terug naar de concentratiekampen waar ze tijdens de Tweede Wereldoorlog waren opgesloten. Onder hen bevonden zich zowel politieke gevangenen, verzetsstrijders als Joden. 'De laatste getuigen' is nu ook een noodzakelijk boek opdat toekomstige generaties zouden beseffen tot welke drama's totalitarisme, onverdraagzaamheid, racisme en discriminatie kunnen leiden. Zij behoorden tot een kleine groep Belgen die Dachau, Buchenwald, Ravensbrück, Sachsenhausen, Mauthausen of Auschwitz-Birkenau overleefden. Dit boek bundelt de gesprekken. Deze 'laatste getuigen' vertellen hoe ze werden opgepakt en behandeld, hoe ze omgingen met hun herinneringen en hoe ze hebben geprobeerd verder te leven met wat er gebeurd is. Het is een uniek en prangend document over een van de donkerste bladzijden in onze geschiedenis. Ter situering van de tv-serie beschrijft Dirk Verhofstadt de machtsovername van Hitler, de eerste maatregelen van de nazi's tegen zowel politieke tegenstanders, andersdenkenden als Joden. Hij geeft een chronologisch overzicht van de opening van het eerste concentratiekamp in Dachau tot de systematische moord op Joden, zigeuners, Jehova's getuigen, homoseksuelen, gehandicapten, politieke rivalen en vele anderen. Dit deel biedt de nodige aanvullende historische informatie bij de tv-documentaire.

Kant

In een filosofische bedenking verwijst Dirk Verhofstadt naar de Duitse Verlichtingsdenker Immanuel Kant die in de 19de eeuw al stelde dat de mens geen middel is, maar een doel op zich. De waarheid van de intentie ligt slechts in de handeling zelf. Daarmee wijst de auteur op het grote gevaar van de totaliserende utopie die het nazisme was. Maar ook op de dodelijke onverschilligheid die talloze mensen betoonden in het Derde Rijk. In vele publiekslezingen en debatten roept Verhofstadt mensen op om

kritisch na te denken, zichzelf te bevrijden van elke vorm van onderdrukking en actief te reageren tegen de onderdrukking van anderen. Vandaar ook dit boek.

Omdat niemand zou vergeten wat er ooit gebeurd is, om vooral jongeren duidelijk te maken tot wat discriminatie en racisme kunnen leiden, en om de uitspraken van de laatste getuigen te beweren voor de eeuwigheid.

Kermiskoers

"Tien dagen marcheren in de sneeuw. Eén enkele keer heeft men nog eens brood uitgedeeld in een veld. Dan hebben we de nacht doorgebracht in een veld. Slapen in de sneeuw. Die SS-mannen die er bij waren, als die een gevangene zagen vallen, dan gingen die daar naartoe, schudden eens met hun voet daartegen als om te zeggen: 'komt gij nu nog recht?' en dan werd die afgeschoten... met één schot... die bleven langs de kant van de weg liggen", zo getuigt Tobias Schiff, een bekende overlevende van de kampen. "Dat gebeurde ook in de dorpen. De SS stoorde zich er niet aan dat dit ook gebeurde onder de ogen van de burgerbevolking... Want wij trokken daar voorbij zoals een kermiskoers." De nazi's slaagden erin om een groot deel van de bevolking in te schakelen in hun apparaat.

De burgers steunden het regime zolang hun materiële welvaart er op vooruit ging. Ze negeerden de wreedheden. In totaal overleefden meer dan 16.000 verzetsstrijders en politieke gevangenen de oorlog niet. De overblijvers sterven in hoog tempo. Elke week staat er wel een overlijdensbericht in de krant. Daar blijft het bij. Over hen staan geen grote verhalen in de kranten. "Het kan toch niet dat we veel van die mensen eenzaam en alleen laten sterven zoals nu gebeurt. We vergeten onze helden.", aldus Ward Adriaens, de conservator van Kazerne Dossin en auteur van boeken over het verzet. "In Groot-Brittannië toont men meer respect, als daar een oudstrijder sterft komt er een delegatie van het British Legion langs. Ze komen een lied zingen, dragen een gedicht voor... Hier kijkt men al raar als iemand een Belgische vlag uithangt." Het boek De Laatste Getuigen is een noodzaak om het onvoorstelbare drama dat zich afspeelde tijdens de Tweede Wereldoorlog te bevatten. Bij het boek zit ook een gratis DVD met de vijf afleveringen van de indrukwekkende tv-documentaire van Luckas Vander Taelen.

(Lees ook de recensie door Jelmen Haaze op www.liberales.be)
Luckas Vander Taelen & Dirk Verhofstadt, De Laatste Getuigen, Houtekiet, 2011; 19,95 euro met gratis DVD.

Europa is aan vasten toe

Het zit er – alweer – bovenarms op tussen Europees president Herman Van Rompuy en commissievoorzitter Barroso. Sinds het tweespan Sarkozy-Merkel aanstuurt op een heldere structuur, en dus Van Rompuy ook tot boegbeeld wil maken van de Eurozone, wringt Barroso zich in alle bochten. Hij neemt nu, zonder nadenken, een reeks ideeën over van Verhofstadt, die hij tot dan toe verfoeid had: eurobonds, integratie, banktoezicht, taks op financiële transacties. Wat heeft Barroso tot inkeer gebracht ?

Geen argumenten. Wel lijfsbehoud. Want zonder verweer, staat hij straks in de kleren van de keizer, geheel onbloeit van alle initiatiefrecht en alle macht. Een mechanische ambtenaar.

Portugal

Want het gaat slecht met de crisisbehandeling, en met name ook in Barroso's thuisland Portugal. Portugal zit op zijn tandvlees, en de machtswissel tussen de sociaaldemocraat Socrates en zijn conservatieve opvolger Pedro Coelho is niet meer dan een rimpeling in een diep, heel diep schuldenmeer. Coelho presenteerde op 13 oktober zijn bitter medicijn. In mei had Portugal ingestemd met een strenge vermageringskuur in ruil voor 78 miljard euro steun van de EU en het IMF. Om een Grieks scenario te vermijden, moest Coelho nu meteen het mes in de wonde ronddraaien.

Griekenland

Iedereen bloedt, net als in Griekenland. Daar is het laatste "succesnummer" de invoering van een taks op vastgoedbezit, 16 euro de m². Da's niks voor de concerns, maar voor de arme boertjes in Macedonië of Thracië betekent dat de ultieme vernedering, het verschil tussen net niet verzuipen en de bedelstaf. Ik vroeg het nog aan een inwoner van Florina, tegen de grens met de Fyrom. Het antwoord was onthutsend. "Waar moet ik dat geld halen, mijnheer ? Ik ben een kleine boer. Mijn pensioen zit rond de 450 euro. Een extra taks van bijna twee keer mijn maandloon. Hoe moet ik dat ophoesten?" En dan zwijgt hij nog van de prijsverhogingen, de stakingen, de verstoorde markt.

Slowakije

Het is duidelijk. Europa is aan vasten toe.

Aan de kunst van zelfdiscipline. En aan solidariteit met de zwakkere broertjes, al ligt dat niet zo makkelijk. Een schrijnend voorbeeld gaf Slowakije, waar een vierpartijencoalitie aan de macht is. Slowakije was, na Malta, het laatste van de 17 eurolanden dat moest instemmen met een versterking van het Europese Noodfonds EFSF. Dat is bedoeld om lidstaten in barre nood bij te springen. Eén van de vier partners, het eurosceptische SaS, zag niet direct waarom een arm land als Slowakije (7 miljard euro) moet bijdragen aan de redding van de zwakke broertjes. De regering van Iveta Radivova is erover gevallen, er was geen parlementaire meerderheid. Maar niet getreurd: de linkse oppositie heeft zich bereid verklaard om de fondsverhoging te steunen, nu er toch nieuwe verkiezingen komen (een eis van links).

Polen

Dat is het eerste opmonterend bericht voor de Europese instellingen in Brussel: de "heren zeventien" slagen er dan toch in solidariteit af te dwingen. Nog beter nieuws kwam er uit Polen. Na de parlementsverkiezingen, kon eerste minister Donald Tusk van het rechts-liberale Burgerplatform uitpakken met een primeur; als eerste sinds de val van het communisme in 1989 was hij erin geslaagd als uit-tredend regeringsleider de verkiezingen te winnen. Hij kan zelfs gewoon doorgaan met zijn coalitiepartner, de Volkspartij, die vooral de boerenbelangen verdedigt. Goed nieuws voor Europa is dat de oerkatholieke conservatief Kaczynski (wiens broer, de president, vorig jaar omkwam bij een vliegtuigongeluk in Rusland) zijn tanden heeft stukgebeten op Polens economische successen. Successen die, toegegeven, te danken zijn aan de EU: het geld voor grote infrastructuurwerken, de landbouwsubsidi-

Commissievoorzitter van de EU Barroso.

dies, en de aangezwengelde binnenlandse vraag maakten van Polen het enige EU-land dat ontsnapte aan de bankencrisis.

Hongarije

Populisme en onverbloemde autoritair rechts, het zijn de moedervlekken van de nieuwe, Oost-Europese lidstaten. Fidesz heeft in Hongarije de pers aan banden gelegd. In Polen wou Kaczynski een fors verweer tegen de opdringerige Duitsers ("ze willen ons opnieuw tweederangsburgers maken") en Russen. In Bulgarije vieren de haatgevoelens tegenover de zigeuners hoogtij. Nu de vetpotten van Brussel moeten schrapen aan de bodem, rukt die onverdraagzaamheid ongeremd op. Het wordt allicht een grotere uitdaging dan het harteloze economisme dat als model geldt voor de welvaartsstaat. Alles terugbrengen tot meetbaarheid (denk aan het onverantwoorde statuut van de kredietbeoordelaars) moet zich wel wreken. Het valt alleen te hopen dat het binnen de perken van de democratie zijn beslag zal krijgen.

Lukas De Vos

Boekenbeurs 75 jaar: enkel boeken?

BOEKEN

Elk jaar ergeren wij ons blauw aan de vele nevenactiviteiten die de stilaan ouwe tante Boekenbeurs (dit jaar van maandag 31 oktober tot en met 11 november) moet tolereren. De non-events vliegen opnieuw de pan uit.

Een feestelijke parade op de vooropening die je van het Letterenhuis... naar de Antwerp Expo leidt, muzikale nummers op 'akoestische sets' (bijzondere muzikale optredens zo goed als iedere dag op de beursvloer), live radio, kokerellen, demonstraties, workshops, tot boeken- en televisiepersonages die er in 'levende lijve' rondlopen en de signeursessies van de echte auteurs in de weg lopen. Worden wij vertroebeld door nostalgie? De tijd dat de Boekenbeurs een echte boekenbeurs was is al een tijd voorbij. Wil men er iets van opsniven moeten wij niet naar Antwerp Expo maar naar het Letterenhuis waar een tentoonstelling met foto's, affiches, cijfers (...), achtergrondinfo en anekdotes (...) je in de boekensfeer van vroeger onderdompelen met bijv. het verhaal over het ontstaan van de eerste Boekenbeurs in 1932.

Intussen blijft de vraag: is de Boekenbeurs er voor de bezoekers, voor de auteurs, voor de signeursessies, voor de standhouders of voor de extraatjes?

Ontspoord boekenaanbod?

Wat het boekenaanbod aangaat is er ook al een en ander onspoord. Iedere kok met vijf minuten televisiebekendheid moet zo nodig een nieuw kookboek aanbieden, iedere radio-, televisie- of krantenjournalist die een buitenlands reisje op kosten van zijn medium kon versieren, pakt uit met nieuwe 'indrukken'. Ieder sportjournalist schrijft een biografie over een wielrenner, een voetballer. Sommigen onder hen schrijven zelfs een wijnboek (zoals Alain Coninx onder de hoogst originele titel Alles wat je eigenlijk zou moeten weten over wijn). Emoboeken met al dan niet zelf on-

dergane leed worden ook liefst geschreven door bekende zangers, cabaretcoryfeeën en dito bekende namen (Els de Schepper met Niet Geschikt Als moeder). Politici halen het onderste uit de kan (Bart De Wever pakt na Het kostbare weefsel nu uit met Vrijheid en oprechtheid, Wouter Beke met Christendemocratie in Vlaanderen, André Gantman met Het gespleten geweten, Bart Caron met Niet de kers op de taart en vele anderen).

Wie veel bekijks zal hebben, symptomatisch voor de nieuwe 'publicisten', is de voluptueuze Lesley-Ann Poppe met haar Handboek voor blondines, hoewel de bezoekers meer belangstelling zullen hebben voor haar décolleté dan voor haar boek. Een groeiend nieuw genre is gecreëerd door advocaten en assisenzaakjournalisten. Zo is De Processen van Jef Vermassen

niet geschreven door de meester himself maar door Erwin Verhoeven, assisenverslaggever van Het Laatste Nieuws. Geef mij maar de jongste van Gust Verwerft, De Smaak van Wraak, leuker, interessanter, betere pen. Hierbij aanleunend, maar met veel meer fictie dan feiten is Hof van Assisen van VRT-journalist Louis van Dievel, die succes oogstte met De Pruimelaarstraat en de monoloog Ik noem Roger over de ex-bisschop Van Gheluwe. Aan de hand van een fictief assisenproces tegen een éénbenige ex-wielrenner worden de voor- en nadelen van een volksjury met volkse humor en sterke dialogen toegelicht. Qua kookboeken gaat de zoveelste Piet Huysentruyt wedijveren met de tweede Dagelijkse kost van populaire rijzende ster Jeroen Meus.

Lanoye, Brusselmans, Verhulst

Genoeg gelachen. Over naar de literaire romans, en waarom niet, naar de literaire thrillers. Geen nieuwe roman van Tom Lanoye, maar door de belangstelling van de televisiereeks Het goddelijke monster werd het Lanoyeboek, dat dateert van 1997, vanonder het stof gehaald en zal in een nieuwe editie beslist scoren. Intussen blijven ze in Nederland stikjaloers op onze Vlaamse Boekenbeurs. Ze hebben daar wel de Boekenweek (van 14 tot 24 maart 2012) met een Boekenweekgeschenk, dat in 2012 voor het eerst in Nederland en Vlaanderen zal verspreid worden. En wie gaat de eerste novelle hiervoor schrijven? Jawel, Tom Lanoye!

Rond Dimitri Verhulst was het een tijdje stil in boekenland. Nu krijgen we plots twee nieuwe titels voorgeschoteld: De intrede van Christus in Brussel, volgens sommigen hilarisch, volgens anderen oersaai (met te veel nadruk op zijn indrukwekkende stijl maar te zwakke personages en verhaal) en de korte Monoloog van iemand die het gewoon werd tegen zichzelf te praten (slechts 94 bladzijden) over de laatste uren van de wielrenner Frank Vandenbroucke, gezien door de ogen van het Senegalese hoertje in wier gezelschap hij stierf.

Het identiteitsdebat is dan weer à la mode, met o.m. Brandlucht van Erik Vlaminck, bekend van zijn zesdelige romancyclus over zijn familie. Marc Andries triomfeert met zijn vijftiengste roman: Vossenjong, een Vlaamse tragedie over de schrij-

ver op zoek naar zijn roots met kleurrijke personages: een luministische schilder, een prof en rector aan de universiteit van Gent tijdens de Eerste Wereldoorlog, een eeneiige tweeling die zo gelijkend zijn dat zij na de geboorte zijn verwisseld. Zij delen alles tot het lot hen uit elkaar drijft. De ene wordt na het uitbreken van de oorlog aan de IJzer een overtuigde Vlaming, de andere maakt carrière in het Belgicistische industriële milieu. Of: de geschiedenis van de Vlaamse Beweging in de vorm van een knappe roman.

Het was ook lang wachten op het tweede boek van Ivo Victoria, die enkele jaren geleden vooral in Nederland als een revelatie werd verwelkomd via zijn hypedebut Hoe ik nimmer de Ronde van Frankrijk voor min-twaalfjarigen won. Zijn tweede roman is Gelukkig zijn we machteloos waarover wij ons bij het ter perse gaan nog niet konden uitspreken.

Er is de voorbije weken heel wat te doen geweest over Ik, Hollywood waarin Jan Van Looy het verzonnen levensverhaal vertelt van een machtige Hollywoodproducer. Vlot, geestig, maar géén literaire roman.

En er is nog Herman Brusselmans, die zelf twijfelt of zijn jongste, De biografie van John Muts, nu al zijn 54ste of 55ste boek is. Literatuur?

Publiekstrekkers

Peter Aspe wordt toch weer een publiekstrekker. Hij komt dit jaar met niet één, maar twee Pieter Van In-thrillers. Het zijn er intussen al negenentwintig, tussen 1996 en 2011 gepubliceerd. Zijn jongste misdaadromans heten Postscriptum en Solo. Bob Mendes, die epische factionthrillers blijft schrijven, zet zijn favoriete private eye Sam Keizer aan het werk in Top Secret, waar hij onderzoek doet naar containerdiefstallen van zeldzame grondstoffen. Geen private eye-toestanden of macho rechercheurs bij Rudy Soetewey die misdaadverhalen schrijft in de ik-vorm over toestanden die u en ik zouden kunnen overkomen. Zijn recentste, Getuigen, won con brio dit jaar de Hercule Poirotprijs. Ten slotte, wie houdt van historische biografieën, moet Leopold I. De eerste koning van Europa lezen, pittig en uitstekend gedocumenteerd geschreven door Gita Deneckere, docente hedendaagse geschiedenis aan de Universiteit van Gent.

John RIJPENS

Lesley-Ann Poppe: eens iets anders dan boeken op de boekenbeurs...

Joke de Vynck in de VRT-serie 'Het Goddelijke Monster'. Er komt een nieuwe editie van de gelijknamige roman van Tom Lanoye.

Koken en boeken, ook op de boekenbeurs: de Dagelijkse Kost van Jeroen Meus.

Particratie blokkeert politiek

De Belgische politiek moet werken aan zijn geloofwaardigheid. Daarom wil ik een grondig debat over ons mandaat, niet alleen over ons loon. We hebben het mandaat van de burger om hem/haar te vertegenwoordigen in organen die de uitvoerende macht moeten controleren en die wetgevend werk moeten leveren in het belang van de burger en het land. Maar vertegenwoordigen wij nog onze kiezers of dienen we eerder onze partijen? De vraag stellen is ze beantwoorden.

We zijn van een democratie geëvolueerd naar een participatie. Het teveel aan macht van de partijen is niet altijd in het voordeel van de burger. Een partij is een ingewikkelde machine, met veel verborgen schakels. De volksvertegenwoordiging moet echter transparant zijn. Toch zijn veel politici afhankelijker geworden van hun partij dan van de democratische logica. Het is de partij die bepaalt of ze bij volgende verkiezingen nog kandidaat mogen zijn en of ze een min of meer verkiesbare plaats krijgen. Kortom, een geëngageerd parlementslid dat zich te scherp uitlaat over thema's die voor de partij gevoelig liggen, riskeert soms zijn mandaat.

Kritisch

En dus, wie is nog voldoende kritisch in het parlement, zeker als lid van de meerderheid? Controleert hij/zij werkelijk de regering of stelt hij vragen die het fiat van kabinetten kregen? Ten tweede kennen we al jaren communautaire problemen, die geëscaleerd zijn door een deel van de politieke klasse die in de regioparlementen steeds voor eigen kerk preekt. Velen hebben geen voeling met België als entiteit. Voor onoplosbare problemen verwijst men frequent naar 'de anderen'. Denk maar aan de fameuze resoluties die het Vlaams parlement stemde met betrekking tot federale bevoegdheden en onderhandelingen die met de Franstaligen moeten gevoerd worden. Stoer, dat wel. Zo is een flaminigante onderstroom gegroeid in de meeste partijen, die gebiologeerd zijn door de electorale kracht die voortkomt uit de verdediging van 'Vlaanderen' als deus ex machina voor alle 'Belgische' problemen. Nu is de Belgische institutionele constructie wel bric-à-brac, waardoor men vaak naar een andere entiteit kan verwijzen voor een deel van de oplossing. Toch is het simplistisch te stellen dat België het probleem is. Maar

een simpel discours levert meteen een pak stemmen, zeker als je kiezers zich maar aan één kant van de taalgrens bevinden.

Geen taboes

Welke politicus durft nu het oude krakemikkige institutionele werk van de traditionele partijen aan de kaak stellen? Wie wil met creativiteit en open geest alle taboes opzij schuiven en een alternatieve, moderne en vooral transparante structuur voor ons land voorstellen? Ik zie geen enkele partij meestappen in een 21ste-eeuws verhaal dat heilige huisjes omver schopt en het verleden 'negeert'. Zo zijn partijen – niet elke individuele politicus – een belemmering van onze democratie. Ik hou veel van mijn partij en vooral van het liberalisme. Partijen bieden een ideologisch kader – voor de burger en voor de mandataris – en ze veruiterlijken een maatschappelijke beweging. Ik ben dus niet tegen partijen, maar het probleem is dat ze tegenover hun kiezers bang zijn om toe te geven dat ze fouten gemaakt hebben. Het is electorale angst die de politici ervan weerhoudt om na 20 jaar te zeggen dat de Vlaamse assertiviteit

toch niet zo'n slimme zet was. Dat elke staatshervorming de kiemen in zich had van nieuwe problemen.

Het beste voorbeeld van de nadelen van de participatie is het dossier BHV. Onder de individuele volksvertegenwoordigers waren de meningen verdeeld: sommigen hadden geen mening, anderen zeer uiteenlopende meningen en sommigen kenden de precieze consequenties van een splitsing zelfs niet. De partijen klonken echter unisono. Alle Vlaamse partijen wilden de mensen doen geloven dat de splitsing van die kieskring de verfransing zou tegenhouden. Niet dus. Niemand heeft zich de moeite getroost om het BHV-dossier correct uit te leggen aan de kiezer.

De patstelling is nu compleet: de participatie zorgt voor blokkeringen. Die blokkeringen zorgen ervoor dat niemand nog respect heeft voor ons statuut, laat staan voor de vergoedingen die gepaard gaan met ons mandaat.

Correct loon

Het hierboven uiteengezette mechanisme toont aan dat een parlementslid meer dan ooit onafhankelijker moet kunnen werken en duidelijke standpunten moet durven en kunnen innemen. Een parlementslid moet over de vrijheid en de financiële middelen beschikken om zich op sommige momenten redelijk onpopulair te maken, in belang van het democratisch debat. Maar wat kost het om de burger goed te vertegenwoordigen? Campagnes kosten veel en zijn niet te vergelijken met een doorsnee sollicitatie op de arbeidsmarkt. In landen waar politici slecht betaald worden, heerst behoorlijk veel corruptie. Een loon moet correct zijn en in verhouding staan tot het geleverde werk en de verantwoordelijkheden die bij de functie horen. Daarom is de kern van de kwestie er één over de aard van ons mandaat als volksvertegenwoordiger. Het is tijd voor een mentaliteitswijziging. Om te beginnen bij de politici zelf, maar ook bij de media en bij het breder publiek. Zoals vaak is de oorzaak van een imago probleem niet het loon van de functie, maar het werk dat je ervoor verricht.

Ann Brusseele
(Vlaams volksvertegenwoordiger)

